

СТЕНОГРАФИЧЕН ЗАПИС

НА ОФИЦИАЛНИЯ РАТНОБЕЖЕН УНИВЕРСИТЕТСКО-ДИПЛОМАТИЧЕН
КАОНФЕРЕНС МЕЖДУ НАРЪДНИТЕ РЕПУБЛИКИ БЪЛГАРИЯ И
ИНДИЯ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА РАДУШНОТА СТОПАНСКАТА РАБОТА

13 октомври 1967 г.

/16,30 часа/

В разговорите участвуват:

От българска страна - Тодор Коларов - заместник-председател на Министерския съвет, Иван Коларов - министър на външните работи, Иван Бучинов - министър на външната търговия, Иван Конов - заместник-министър на външните работи, Мистра Карамова - заместник-министър на народната просвета, Христо Димитров - посланик на НРБ в Република Индия, Веселин Тодоров - председател на Българската външнотърговска банка, Мико Михел - съветник при кабинета на председателя на Министерския съвет.

От индийска страна - Раджешвар Даял - секретар на външните работи, И.И. Бансар - началник на кабинета и министър-председателя, А.С. Бекта - навършен и пълномощен посланик на Индия в България, С. Рамачандран - началник на отдел при Министерството на търговията, др. С. Кохта.

началник на отдел при Министерството на външните работи, С. Бикрам - шеф на протокола, и К. Натвар Сингх - директор при Секретариата на министър-председателя.

ТОДОР ЖИВКОВ: Позволете да Ви приветствувам още един път с "Добре дошли" в нашата страна.

Предлагам, ако от Ваша страна няма възражение и други предложения, днес нашите разговори да протекат в определеното по предварителната програма време. Утре ще продължим. Ако е необходимо, може да се договорим за допълнителна среща.

Вие сте скъп наш гост, затова предлагаме Вие да започнете беседата. Ако не възражавате, първата наша среща ще председателствувам аз, а втората - Вие.

ИНДИРА ГАНДИ: Искам още един път да благодаря за поканата и за възможността, която ми се предостави да дойда във Вашата красива страна, да се срещна с Вас и Вашите колеги.

Съгласна съм с предложението най-напред аз да кажа няколко думи за моята свободна страна.

Общите данни за огромните размери на Индия и за нейната голяма разнообразност са добре известни. Климатът в отделните области е различен, различно е тяхното развитие, тяхната религия и език. Различията не са само между отделните щати, различия съществуват и в самите щати. Имаме щатско правителство и правителства в отделни щати. Едни от районите са по-напреднали, други - по-изостанали. У нас има съвсем примитивни племена, има и хора

с непроходими научни познания и високо интелектуално равнище.

Освен това в Индия има голяма разнообразие на природни ресурси. За всичко това обаче се крие много голяма мизерия, която съществува стотици години наред.

Проблемите на Индия са три вида:

Първо, старата проблема за изостаналостта и мизерията на народа.

Второ, проблеми, причинени от развитието на страната.

Трето, проблеми, които не съществуват поради необходимост, а са резултат на нашето развитие.

Тези проблеми до голяма степен се дължат на агресията по нашите граници и на безпрецедентната сума, която в някои райони на страната продължи две години, а в други - три години. Разнообразието в страната също усложнява решаването на тези проблеми. Някъде се правят опити да се използват с политическа цел религиозните и езиковите различия в страната. В Индия има около 70 млн. мюсюлмани, 14 млн. християни и различни други вероизповедания. Голямото мнозинство от нашия народ е от индустка вара, която също не е единна, компактна, а съдържа в себе си различни вероизповедания.

Народ е успелият да промени икономическото положение в страната ни трябва да води борба и срещу старата феодална структура. Естествено нашите усилия имат за цел изграждането на една нова, модерна национална

държава, в която вероизповоданието да имат еднаква възможност за изява. За тази цел трябва да работим по-добре в земеделие и промишленост. Чрез нашите петгодишни планове ние уменимо да сложим основите за развитие на електроенергията, наляването, транспорта, земеделието и т.н. Чрез втория петгодишен план нашето внимание беше съсредоточено главно върху развитието на промишлеността. До 1962 година ние напредваме много бързо в тази област. Чрез 1962 година китайците извършиха нашествие по нашата граница и ние трябваме да отделим повече средства за отбраната, което означава отклоняване на известни ресурси от извънредно спешни обекти на икономиката.

75-80% от всички капиталовложения са наши собствени инвестиции и около 20% - чуждестранни. Ние получаваме помощ от страни с различни политически системи, с тази разлика, че САЩ подпомагат частната промишленост, а Съветският съюз и другите социалистически страни оказват помощ главно на обществения сектор.

Както вече казах, след 1962 година нашият напредък се забави поради обстоятелството, че трябваме да изразходваме по-големи средства за отбраната и поради това, че в страната нямаше заслужаване и ние бяхме принудени да изразходваме големи суми за закупуване на хранителни стоки. Но това тежко положение подействува като своето рода стимулатор върху нашите селяни, които поначало са консервативни, да разберат значението на интензивното

селско стопанство. Сега в много области на страната се полагат големи усилия за отглеждане на две револти години и за подобряване условията в селското стопанство. Тази година имаме обилни дъждове и переспективите за реколтата са добри. Ние се надяваме, че в периода до 1970-1971 г. ще можем да се самозадоволяваме с хранителни продукти. Нашата четвърта петнаетка до голяма степен се провали поради затрудненията във връзка с отбраната и сушата. Ние реорганизирахме Плановата комисия и сега усилено подготвяме петия петгодишен план. Икар че все още се намираме в трудно положение, мислим, че имаме съществени основания за подобряване развитието на икономиката. Около 40% от нашата икономика и по-специално промишлеността зависи от земеделието. Когато реколтата и въобще селскостопанската година е лоша, това се отразява отрицателно върху промишлеността. Ние смятаме, че за да можем да привлечим ^{успешно} петия петгодишен план особено в промишлеността, от голямо значение е сътрудничеството ни със социалистическите страни.

Тази година в политическо отношение имаме сериозни трудности, тъй като в различните дати войдоха на власт коалиционни правителства, включващи партии от крайната десница до крайната левица. Ние се борим срещу тези трудности, като смятаме, че това са трудности на растежа и се надяваме, че ще успеем да стабилизираме положението в нашата страна. Това е за вътрешното положение на страната.

Бих искала да кажа няколко думи във връзка с полужението по нашите граници. Известно Ви е, че когато Индия получи независимост, тя беше разделена. Ние приехме това с неудоление, с голямо чувство на неяснота, но това беше цената на нашата свобода. Независимо с какво чувство, ние приехме разделянето изцяло, защото искахме, нито искаме да променяме нашите граници. Аз подчертавам това, защото понякога ръководителите на Пакистан казват, че Индия не приела разделянето на страната. Преди получаване на независимост част от Индия се намирала пряко под британско господство, докато ръководството на други райони на страната, макар и привидно, била в ръцете на така наречените индийски принцове. Ръководител на държавата била също индийски принц. Когато тя била разделена, тези принцове били запитани към коя страна желаят да се присъединят - към Индия или Пакистан. В Кашмир се получи особено положение: мнозинството от населението била мюсюлмани, а принцовете - от индуски произход. Народът на Кашмир - индуси и мюсюлмани - се борела заедно с нас, заедно с нас била изпратена в затвора по време на борбата за независимост. Но когато принцът бил запитан към коя от двете независими страни да се присъедини неговата провинция, той се надявал, че може да успее да извоюва статут за независимостта на Кашмир, затова ни отговорил незабавно. Ние по това време били много заети, тъй като

разцолянето на страната създаде големи трудности -
търбваше просто да разделяме неболшевиката в канцеларият
толкова столове за Пакистан, толкова за Индия. Смятахме,
че не е необходимо да се бърза по този въпрос, но между-
временен Пакистан навлезе в Кашмир. Това стана през
септември 1947 година. Аристократа на принца избяга и
фактически борбата се водеше от местното население с
налично подручно оръжие - брадва, стари пушки, дори с
тояги. Народът ни помоли да отидем на помощ. Генерал-
губернаторът на Индия погледна на въпроса от чисто
юридическа гледна точка. Той искаше да проучи дали от
наша страна не бъде законно да отидем на помощ на народа
на Кашмир. Ако ние бяхме чакали много дълго, би било не
за е късно, но много късно. Оттогава между Пакистан и
Индия стои проблемът за Кашмир. В началото ние предложих-
ме да сключим нов военен пакт, според който се задължаваме
да не водим война за Кашмир. Те не приеха това предложение
и през 1965 година извършиха две нахлувания в Кашмир.
След това министър-председателят на Съветския съюз
Косигин ни покани на съвместно заседание, в резултат на
което се стигна до Ташкентската декларация. Ташкентската
декларация предвижда да не се води война, всички проблеми
да се решават с мирни средства, а не чрез употребата на
оръжие. Тази декларация беше непопулярна сред индийския
народ. Ние я разяснихме и решихме, че да я изпълняваме
както на думи, така и на дело. Направихме всичко възможно,

за да нормализираме отношенията между двете страни и да ги върнем към състоянието, в което се намираха преди 1965 година. Ние върнахме конфискуваните пакистански стоки и вдигнахме забраната за търговия, която беше наложена в резултат на военните действия. От тяхна страна обаче не получихме взаимност. Освен това през целия този период те дават израз на силни антииндийски настроения, даже по съвсем дребни въпроси. Например, когато предстои посещение на някакви малки групи студенти от британското обединение, ако между тях има индийски студент, те отказват да го пуснат на територията на Пакистан. Водят антииндийска пропаганда по пакистанското радио, което се контролира от държавата, и в пакистанските вестници.

Ние смятаме, че е от голяма важност за Пакистан и Индия да бъдат приятели помежду си и да си сътрудничат по въпросите на икономиката и по други проблеми. Затова ние постоянно учаваме в нашите усилия за осъществяване на задачите и на целите, предвидени в споразумението. Мога да Ви съобща с удоволствие, че в деня, в който напуснах Индия, ние изпратихме в Пакистан една делегация, която да обсъди въпроса за далекосъобщенията. Получих сведения, че са стигнали до някакво споразумение. Едно обстоятелство което усложнява малко този въпрос, е обвързването на Пакистан с Китай. Ние с Китай бяхме много добри приятели. Ние бяхме първите, които предприехме стъпки за приемането на Китай в ООН и в други международни организации. Бяхме

многото измощавани, когато китайците нападнаха новата
северна граница. Индийски и китайски армии са изправени
една срещу друга по цялото протежение на границата, а
това е много трудно граница, тъй като се помещава на
високо планинско равнище. По цялата има гранични инци-
денти, но и с се изяснява, че те не са вече повече
от обикновените гранични инциденти. Все пак по висок до
равно могат да доведат, затова трябва да бъдат готови
от военна гледна точка.

Северноесточната част на страната живеят
варгани и народи, които не получават на независимостта
биха изолирани от останалата част на страната. При тях
отличават само британски и други мисионери, които разпро-
страняват идеята, че те са друг народ, че не трябва
да останат в рамките на Индия и т.н. Когато това е няко
от този племна имаме неприятности. Разбунтаците и
китайците водят провагания сред тях, снабдяват ги с
оръжие и ги подстрекават да продължат въоръжени
забави сред Индия.

Кашмир също има свои вътрешни проблеми. Има
два района, които имат да получат независимост от
Кашмир. Техните ръководители вече две години са в
затвора, извратени така отначало от англичаните, а по-
късно от кашмирското правителство. Деците по тези
райони ни се съдят, като казват, че сме вярвали
свободно, а сега сме да изоставим и не правим нищо за
освобождението на техните ръководители
от затвора. Но поради условията

на приятелските ни отношения с Пакистан, ние се държиме настрана от това движение, макар че сърцата ни са близо до възвълженията на тези народи. Не желаем да се намесвам защото това може да усложни още повече отношенията ни с Пакистан. Пакистан има трудности и в източната част на страната. То ние^И тук не се намесваме. Това е за нашите проблеми.

Ние поддържаме много добри отношения с Бирма, Малайзия и Непал. Както знаете, основните, ръководещите принципи на външната политика на Република Индия са неосъществяването, мирното съвместно съществуване, не намесата във вътрешните работи на другите страни и сътрудничество на базата на равноправие.

То се отнася до нашите отношения с България, ние се надяваме, че те ще се развиват колкото е възможно по-бързо и в положителна посока. Аз много съжалявам, че още не сме открили посолство на Индия в България. Когато този въпрос беше поставен за първи път миналата година, нашето икономическо положение бе по много тежко. Тогаз министър на икономиката каза, че ако се съглася да се открие посолство в една страна, трябва след това да се съглася да се открият посолства в още три-четири страни. Така че откриването на посолство беше невъзможно независимо от най-добрите отношения и приятелски чувства, които имаме към българския народ.

Ако желаете да зададете някакъв въпрос във връзка с това, което казах, аз с удоволствие ще отговоря.

ТОДОР СТАВРОВ: Смятате ли за предизвикани последните инциденти на индийско-китайската граница?

Д-Р ГАРДИ: Смятаме, че този инцидент е предизвикан, тъй като, според мен, това са местни инциденти, предизвикани от обстоятелството, че двата армии ^{въстания} са влязло срещу лице на един гол връх, висок 4 хиляди метра. При такива обстоятелства хората стават много раздразнителни. Разбира се, няма по-голямо значение да се каже, тъй като не може да се предвиди какво ще направят китайците следващия ден. В някои от граничните райони, например в Тибет и Тирма, където се съединяват трите граници между нашите страни, те впоследствие увеличиха своите военни сили.

Всички от граничните инциденти са следствие на това, че китайци проникнало на наша територия. Като започнахме да въвеждаме телерадиостанции по протежение на границата. Когато изграждахме тел на протежа на $1/4$ разстояние от границата, те не възражаваха нищо. Когато започнахме да строим на последната четвърт, се възражава. Сега цялата линия е изградена, те обаче не възражават.

Ако ми позволите, искам да кажа няколко думи за Китай. Китайското отношение по въпроса за Китай е добро известно. Когато по този въпрос се търсело да се основава на конвенциите споразумения от 1906 година. Китайците трябва да бъде и вот от бойното поле и да се процесите на напредък на преговорите. Китай, че това може да стане, само ако бомбардировките над Северен Китай бъдат безупречно превратени. Американците ни

казана: " ако ние пак възражавате против войната във
Вьетнам, когато ние там спираме китайците". Но на
практика това не е променило нищо положението на
китайските войски, които се помещават на нашите граници.
Китайците не се бият във Вьетнам. Ойната във Вьетнам
създава голяма несигурност във всички страни в Юго-
източна Азия. Аз смятам, че това отслабва тези страни.

Добрите отношения между Съветския съюз и
Китай са своето рода неуспех за прогресивните сили,
връшат ги назад. Аз бих искал да чуя, господин министър-
председателю, какото гледате по този въпрос.

ТОДОР ЖИЖКОВ: Най-напред бих искал да благодаря за информацията, която занесохте за Вашата страна и за Вашите позиции по отношение на войната във Виетнам. Все още съм колеблив за Азия и знам за Вашата страна, но, разбира се, тактичните подробности не знам.

Ако позволите, ще нака нещо за нашата страна и ще опра на някои други въпроси.

Нашите усилия са насочени към изграждането на съвременна България като социалистическа страна. Социалистическата реконструкция на нашата икономика е оздравна и все още у нас съществуват държавен и обществен сектор. Разбира се, въпросът за развитието на икономиката коства много и все още коства огромни усилия на нашето партийно и държавно ръководство. България, както вече Ви казах, беше изостанала страна. Освен това нас много не е обляла природата. Все експлоатираме най-неекскалоричните каменни въглища в света - 1200 калории. Фактически това е пръст, а все получаваме от нея електроенергия. Експлоатираме железни руди с около 30% метално съдържание. Цветните метали също имат ниско метално съдържание. Освен това нямаме още промишлен нефт и газ. Откритият нефт и газ у нас е на дълбочина 3500 метра в земята.

България е малка страна. За да може да съществува тя трябва да развива голяма търговия - износ и внос, - активно да участва в международното разделение на труда тъй като все нямаме голям вътрешен пазар, какъвто в завод да направим в България, стов въпросът каква ще правим с

продукцията - ще задоволим нашите вътрешни нужди, а след това? Трябва да затваряме завода. Затова въпросът за участието ни в международното разделение на труда е много важен. Но за да участвуваме активно в международното разделение на труда, е необходимо да бъдем конкурентноспособни. Някой не ни пита голяма страна ли сме или малка - на международния пазар има установени цени. Ето защо ние усвляено развиваме индустрията на страната и модернизираме селското стопанство. Трябва да кажа, че на нас ни се отдаде с помощта на Съветския съюз да развием общо взето добре икономиката на България. Искан да открия една скоба, за да кажа в какво се състои съветската помощ. Ние получаваме кредит примерно при такива условия, при каквито получават и другите страни. Получаваме и научно-техническа помощ. Главно в това се изразява съветската помощ. Разбира се, нашите успехи в последна сметка са резултат на усилията, работата и дейността на българския народ през последните две десетилетия.

За нас беше много важно да установим висок темп на ръста на националния доход. Такъв темп ние наложихме и сега имаме най-висок темп на ръста на националния доход между европейските социалистически страни. На нас също ни беше необходимо да наложим в висок темп на ръста на обществената производителност на труда и на външно-търговския обмен. Ние успяхме да реализираме това. Това

е необходимо, за да можем в недалечно бъдеще да стигнем напредналите социалистически страни и да бъдем достойни партньори в икономическото сътрудничество.

Ние развиваме почти всички отрасли на промишлеността. Напълно задоволяваме нашите нужди от цветни метали, даже известно количество изнасяме. След 1970 година в основни линии ще задоволим нашите нужди^{II} от черни метали. През последните години усилено развиваме химическата промишленост. Нашата програма предвижда след 1970 година напълно да задоволяваме нуждите на страната от основни химически суровини. Голям проблем за нас представляваше електрификацията на страната. Може да се каже, че на този етап въпросът е решен удовлетворително.

В селското стопанство някои проблеми са вече решени, а други предстои да се решат. Както Ви съобщих, нашето селско стопанство се намира главно в обществения сектор, една малка част^e в държавния сектор. Кооперативните стопанства в България са крупни стопански предприятия. Ние напълно задоволяваме нуждите на страната от селскостопански продукти и сме големи изнасятели на селскостопански произведения - зеленчуци, плодове, тютюн, вино, грозде. За нас беше много важен зърненият проблем. Преди няколко години ние изнасяхме от Канада по 300 000 тона зърно. Сега този въпрос го решихме на основата на повишаването на добрите от единица площ. Преди 3-4 години получавахме по 17-20 центнера зърно от хектар. Сега получаваме над 30

центнера. Въпросът за достигане на световните добиви от единица площ у нас е решен. Той е решен както за зърнените култури, така и за зеленчуците. От зеленчуците вече получаваме най-високите добиви в света, те у нас с традиционна култура. Получаваме един от най-високите добиви грозде, слънчоглед, захарно цвекло.

Главният проблем, който сега представлява трудност за нас, е да направим нашата икономична конкурентноспособна на международния пазар, тъй като ние износим много за мащабите на страната. Този въпрос в последно време ни занимава много в нашите усилия са насочени към рязко повдигане рентабилността на националната икономика. Според нашите прогнози тази задача ще бъде решена след 1970 година. Жизненото равнище у нас нараства и хората искат да живеят по-добре. Ние трябва да отговорим на техните потребности и да произвеждаме повече в по-евтино, за да можем да износим и да създадем условия за подобряване жизненото равнище на народа. Такъв проблем за по-голяма страна, която има голям вътрешен пазар, не съществува така остро, както за България. Това са трудностите, които съществуват развитието на малките страни. Така че и малките страни си имат своите проблеми.

Морално-политическото положение в страната е добро. У нашия народ съществува оптимизъм и увереност. Сега готвим специално разглеждане на въпросите на образ-

взгледната система - много кадри трябва да готвим, много баланси има в учебните програми, голям либерализъм съществува в училищата. Може бг другарната министър Аврамова - зам.-министър на просветата, няма да се съгласи с мен по този въпрос.

Некай накратко да Ви съобщя как живеем с нашите съседи. За частие или нещастие ние сме в центъра на Балканския полуостров. Никакъв проблем на Балканите не може да се реши без България, независимо че е малка страна. Всичко, което стане на Балканите, така или иначе в голяма степен опира до България. Между балканските страни има много историческо наследство, по-специално между България и някои балкански страни. Но нашата страна, нашето правителство се стреми да води реална, разумна политика с оглед да се разведри обстановката на Балканит България участва активно в общобалканските инициативи. Някои от мероприятията на Балканите се провеждат по наша инициатива. Обстановката на Балканите е сложна, противоречива.

С Гърция и със старото правителство начело с Александру ние постигнахме нормализиране на отношенията. Подписахме 12 спогодби, които напълно нормализираха нашите международни отношения като две съседни страни. Тези спогодби се гваряваха добросъвестно и от Гърция, и от нашата страна. Но след военнo-фашисткия преврат отношенията между България и Гърция са напoгниати.

Аз казах военно-фашистки, защото той действително е такъв той се проведе от военни. Нито една партия - от най-дясната до най-лявата - не подкрепя това правителство. То няма и никаква социална опора и поддръжка вътре в страната. Както знаете, то няма и международна поддръжка с изключение на американците. Превратът беше организиран от тях със знанието и участието на двореца. Разговорите че дворецът бил изненадан, че не знаел, са ходове и не отговарят на действителността. Интересно е, че сегашното военно правителство в Гърция не смее да анулира подписаните спогодби с нас, тъй като спогодбите и нормализирането на отношенията бяха посрещнати много добре от гръкия народ. Сегашното гръцко правителство постоянно декларира, че ще спазва тези спогодби. Това обаче е само на думи, а на дело не е така.

Искам със задоволство да отбележа, че нашите отношения с Турция се развиват добре. Обсъждат се допълнителни въпроси, които не са още решени. Разширява се търговията, контактите и т.н. Въобще създават се по-нормални условия за добросъседски отношения и сътрудничество между нашите две страни и правителства.

Както знаете, Гърция и Турция са членки на НАТО. Ние сме член на Варшавския договор. Техни армии и наша армия стоят една срещу друга. Разбира се, такива стълкновения, каквито имате Вие с китайците, между нас няма. Техните армии, които ще действуват под командването на

НАТО срещу България, превишават нашата армия няколко пъти. От наша страна ние не сме правили нищо, с което да предизвикаме увеличаването на техните армии и въоръжение. Обаче преди няколко години те деслоцираха своите армии на един час път от нашите граници. Нашата войска беше в гарнизони във вътрешността на страната. Това ни принуди и ние да деслоцираме армия близо до границите. Те сега увеличават въоръжението на своите армии. Очевидно и ние трябва да направим нещо. Это такава е обстановката на Балканите. Разбира се, ние не драматизираме това, а се стремим да водим последователна политика на мирно съществуване и добросъседски отношения.

Отношенията ни с Югославия и Румъния се развиват добре. Ние не виждаме сериозни пречки тези отношения и в бъдеще да се развиват добре.

Ние оценяваме, че тенденциите за нормализиране обстановката на Балканите са главните тенденции, които действуват в тази част на света. Именно тези тенденции, сили и фактори получават поддръжката на балканските народи. Както знаете, в миналото Балканите бяха барутен погреб. Ние считаме за важно свое задължение и в бъдеще да даваме нашия принос Балканите да не бъдат барутен погреб. Разбира се, не всичко зависи само от нас.

Нас ни тревожат събитията в Арабския изток, защото той е близо до нас. Арабският изток може да бъде плацдарм при една бъдеща война в този район. Ние се

57

стреляхме по време на войната да даваме своя принос за потушаването на искара, а сега - да се преодолеят последиците от войната. С повечето от арабските страни ние поддържаме дипломатически отношения. С почти всички страни имаме търговски връзки, а с някои имаме приятелски отношения и сътрудничество. Ние познаваме събитията в Близкия изток. Ние стоим на позицията за изтегляне на паразитните войски и за разрешаване на въпроса на мирен начин. Ние с Вас си сътрудничим по тези въпроси в ООН. Нашите позиции по въпросите за Арабския изток са сходни.

Ние споделяме Вашите оценки и позиции по отношение на Виетнам. Ние настояваме за прекратяване на войната. Там се унищожават един народ, една нация с огромна американска военна машина. Аз няма да се спрам на въпроса защо досега не можа да се ликвидира този конфликт. Факторите са много. Един от тези фактори, които не съдействуват за прекратяване на войната, са и Вашите съседи. Ако не беше тази позиция на сегашното китайско ръководство, ние смятаме, че можехме досега да се намери политическо разрешение на виетнамския въпрос. Но ние вярваме, че ще се намерят възможности и трябва да се намерят възможности и задължение е на всички прогресивни страни да търсят упорито решение за прекратяване на войната. Ако не се намери решение, войната ще продължи дълго. Това не е в интерес и на американците. Те ще се бият там 3-4 години, ние ще ^{ще оказваме} подпомагаме Виетнам с оръжия, ^иикономическа и военна помощ,

вьетнамският народ не се бие за своята независимост. Сега в света ругаят не нас в вьетнамците, а американците. Американското правителство има и вътрешни трудности, и международни трудности. Така че прекратяването на войната е не само в наш интерес, но е в интерес и на американците. Ние също така се тревожим, че този конфликт може някой ден да прерасне в по-голям. И това е главното.

Ние оценяваме отношенията между България и Индия като добри. Смятаме, че основните въпроси, които биха могли да съдействуват за по-нататъшното подобряване на тези отношения в областта на икономиката и търговията, са решени, когато д-р. Тано Чолов беше в Индия и се подписаха икономическия и научно-техническия спогодби. Аз искам и сега да заявя, че ние желаем да поддържаме широки икономически и търговски отношения с Индия. Готов сме да отидем на неофицирално между наша и Ваше отрасли в икономиката. Предоставяме Ви известен кредит, готови сме да го разширим. Досегашните споразумения и спогодби представляват основа за по-нататъшно разширение на нашето икономическо сътрудничество и търговията.

Що се отнася до културното сътрудничество, аз смятам, че няма никакви пречки то да се развива широко.

Ние високо ценим големата роля, която играе Индия в съвременното развитие на света като член на необвързаните страни и това, че тя провежда линия на съвместно съществуване, на мир, линия против империализма. Това

добра възможност българското и индийското правителства да се сътрудничат още по-активно. В различни органи и организации на ООН вече съществува такова сътрудничество между представители на наши и Ваши органи.

ИНДИРА ГАНДИ: Аз искам да потвърдя това, че нашите възгледи по колониите в Арабския изток се сходни. Ино се борим за установяване на мир в света и за осъществяване целия на мира. Наследни становищата на САЩ по дълга въпроса Арабския изток и Виетнам - е станало по-гварде.

Съгласна съм, че двустранните отношения между България и Индия се развиват благоприятно. Г-н Рамачан-дран е донесъл със себе си няколко предложения, които се надяваме, че ще бъдат обсъдени с представителя на външната търговия.

ТОДОР ЖИВКОВ: Тук е др.Иван Буднисов - министър на външната търговия.

ИНДИРА ГАНДИ: Споразумението за кредита, който възлиза на 110 мил.рупини, беше подписан съвсем неотдавна. Не положим всички усилия да усвоим кредита бързо.

ТОДОР ЖИВКОВ: Ино сме готови да разширим кредита.

ИНДИРА ГАНДИ: Все спомнахте, че проблемът, който стое пред Вас, е Вашите индустриални произведения да станат конкурентноспособни на световния пазар. Ино сме изправени пред същия проблем поради ниската производителност на труда,

както и поради високата цена на някои висши произведения с ролинг. Ние също така сме заинтересовани от разширяване износа на промишлени стоки. Това може да се осъществи главно върху основата на дългосрочните търговски споразумения със социалистическите страни. По този начин нашите производствени мощности ще бъдат използвани по-ефективно. В тази връзка бих искала да кажа, че сме много щастливи, че България направи поръчка за доставката на 500 самолета от Индия. България закупува някои произведения на лекото машиностроене и на хранително-вкусовата промишленост от развиващите се страни. Ние ще бъдем доволни, ако Бие насоките поръчките за тези произведения към Индия.

Вашият заместник-министър-председател бехо в Индия. Позволете ми да отправя покана към Вас, Г-н министър-председателю, да посетите Индия в удобно за Вас време.

ТОДОР ЖИЖОВ: Благодаря за поканата. Това за мен е голяма чест. Такова посещение ще направя, но вероятно през идущата година. Ще се договорим допълнително по дипломатически път.

ИНДИРА ГАНДИ: Заповядайте с Вашата съпруга, ще бъдете добре дошли у нас.

ТОДОР ЖИЖОВ: Благодаря Ви много.

Във връзка с Вашето посещение ние още един път обсъдихме въпроса за нашето икономическо сътрудничество. Ние сме оптимисти в това отношение. Смятаме, че можем да

развиваме широко сътрудничество, тъй като Индия и България са страни, които се индустриализират. Вашата промишленост има някои много интересни производства, които ние сме заинтересовани да купуваме. Ние също имаме някои производения на нашата промишленост, които ще бъдат интересни за Вас.

Какво бихте казали, ако между двете страни се създаде една постоянна комисия за икономическо сътрудничество, която да разглежда подобни проблеми?

ИНДИРА ГАНДИ: Ще проучим възможността за създаване на такава комисия.

ТОДОР ЖИВКОВ: Как мислите, може ли да бъде целесъобразно да излезем с едно общо комюнике във връзка с Вашето посещение?

ИНДИРА ГАНДИ: Какво е Вашето мнение?

ТОДОР ЖИВКОВ: Ние смятаме, че ще бъде целесъобразно.

ИНДИРА ГАНДИ: Нямаме нищо против.

ТОДОР ЖИВКОВ: Ако сте съгласни, да възложим на др. Иван Попов - заместник-министър на външните работи, с Ваш представител да обсъдят тези въпроси и да предложат проект.

ИНДИРА ГАНДИ: Съгласни сме.

Има да разискваме въпроса кой има повече трудности. Поради размера на нашата страна ние не само имаме нужда от чуждестранна валута и се налага да внесем, но имаме и много трудности на вътрешния пазар и по въпроса за повишаване на жизненото равнище.

ТОДОР ЖИВКОВ: Все правилно стебеляхте, че това са трудности на растежа. Целният въпрос е да направим тези трудности по-малко и по-бързо да ги преодолеем. Няма друг път освен сътрудничеството и взаимната помощ. Ние също стоим на позицията за помощта и равнопоставеността, но между нас трябва да има и взаимна помощ.

ИНДИРА ГАНДИ: Да.

ТОДОР ЖИВКОВ: Тази вечер с мистър Сингх не казах нищо за след това - на пръв поглед.

ИНДИРА ГАНДИ: Благодаря.

/ 6 ч. и 10 мин. /

ЗАБЕЛЕЖКА: Предвидената официална среща на 14 октомври не се състоя поради привличане на разговори на 13 октомври.